

quentia, nempe: *Per omnia saecula, etc.*; *Pax Domini, etc.*; *Agnus Dei, etc.*; et quatuor haec verba: *Domine, non sum dignus.*

6. *Placeat tibi, sancta Trinitas.*

Voce mediocri:

1. *Orate, fratres.*
2. *Sanctus, etc.*; *Benedictus, etc.*
3. *Nobis quoque peccatoribus.*
4. *Domine, non sum dignus.*

Caetera omnia clarâ et intelligibili voce recitantur.

CAPUT III.

DE DEFECTIBUS IN CELEBRATIONE MISSARUM OCCURRENTIBUS.

I.

Sacerdos celebraturus, omnem adhibeat diligentiam, ne desit aliquid ex requisitis ad sacramentum Eucharistiae conficiendum. Potest autem defectus contingere ex parte materiae consecrandae, et ex parte formae adhibendae, et ex parte ministri conficientis. Quidquid enim horum deficit, scilicet materia debita, forma cum intentione et ordo sacerdotalis in conficiente, non conficitur Sacramentum. Et his existentibus, quibuscumque aliis deficientibus, veritas adest Sacramenti. Alii verò sunt defectus, qui in missae celebratione occurrentes, etsi veritatem Sacramenti non impediunt, possunt tamen aut cum peccato aut eum scandalo contingere.

II. *De defectibus materiae.*

Defectus ex parte materiae possunt contingere, si aliquid desit ex iis, quae ad ipsam requiruntur. Requiritur enim ut sit panis triticeus, et vinum de vite; et ut huiusmodi materia consecranda, in actu consecrationis, sit coram sacerdote.

III. *De defectu panis.*

1.-Si panis non sit triticeus, vel si triticeus, admixtus sit granis alterius generis in tanta quantitate, ut non maneat panis triticeus, vel sit alioqui corruptus, non conficitur Sacramentum.

2.-Si sit confectus de aqua rosacea, vel alterius distillationis, dubium est an conficiatur.

3.-Si coeperit corrumpi, sed non sit corruptus; similiter si non sit azymus, secundum morem Ecclesiae Latinae, conficitur, sed conficiens graviter peccat.

4.-Si celebrans ante consecrationem advertit hostiam esse corruptam, aut non esse triticeam, remotâ illâ hostiâ, aliam ponat; et factâ oblatione, saltem mente concepta, prosequatur ab eo loco ubi desivit.

5.-Si id adverterit post consecrationem, etiam post illius hostiae sumpcionem, positâ aliâ, faciat oblationem, ut suprâ, et à consecratione incipiat, scilicet ab illis verbis, *qui pridie quàm pateretur*, et illam priorem si non sumpsit,umat post sumpcionem corporis et sanguinis (vel alii sumendam tradat, vel alicubi reverenter conservet). Si autem sumpserit, nihilominusumat eam quam consecravit: quia praeceptum de perfectione Sacramenti, maioris est ponderis quàm quòd à ieiunio sumatur.

6.-Quòd si hoc contingat post sumpcionem sanguinis, apponi debet rursus novus panis, et vinum cum aqua, et factâ prius oblatione, ut suprâ, sacerdos consecret, incipiendo ab illis verbis, *Qui pridie*, ac statimumat utrumque, et prosequatur missam, ne Sacramentum remaneat imperfectum, et ut debitus servetur ordo.

7.-Si hostia consecrata dispareat, vel casu aliquo, ut vento, aut miraculo, vel ab aliquo animali accepta, et nequeat reperiri; tunc altera consecretur ab eo loco incipiendo, *Qui pridie quàm pateretur*, factâ eius prius oblatione, ut suprâ.

IV. De defectu vini.

1.-Si vinum sit factum penitus acetum, vel penitus putridum, vel de uvis acerbis, seu non maturis expressum, vel ei admixtum tantum aquae, et vinum sit corruptum, non conficitur Sacramentum.

2.-Si vinum coeperit acescere, vel corrumpi, vel fuerit aliquantum acre, vel mustum de uvis tunc expressum, vel non fuerit admixta aqua, vel fuerit admixta aqua rosacea seu alterius distillationis, conficitur Sacramentum, sed conficiens graviter peccat.

3.-Si celebrans ante consecrationem sanguinis, quamvis post consecrationem corporis, advertat aut vinum, aut aquam, aut utrumque non esse in calice, debet statim apponere vinum cum aqua, et factâ oblatione, ut supra, consecrare, incipiendo ab illis verbis, *Simili modo*, etc.

4.-Si post verba consecrationis, advertat vinum non fuisse positum, sed aquam, depositâ aquâ in aliquod vas, iterum vinum cum aqua ponat in calice, et consecret, resumendo à verbis praedictis, *Simili modo*.

5.-Si hoc advertat post sumptionem corporis, vel huiusmodi aquae; apponat aliam hostiam iterum consecrandam, et vinum cum aqua in calice, offerat utrumque et consecret, et sumat, quamvis non sit ieiunus. Vel, si missa celebretur in loco publico, ubi plures adsint, ad evitandum scandalum, poterit apponere vinum cum aqua, et factâ oblatione, ut supra, consecrare, ac statim sumere, et prosequi caetera.

6.-Si quis percipiat ante consecrationem, vel post consecrationem, totum vinum esse acetum, vel aliâ corruptum, idem servetur quod supra, ac si deprehenderet non esse positum vinum, vel solam aquam fuisse appositam in calice.

7.-Si autem celebrans ante consecrationem calicis advertat non fuisse appositam aquam, statim ponat eam, et proferat verba consecrationis; si id advertat post consecrationem calicis, nullo modo apponat, quia non est de necessitate Sacramenti.

8.-Si materia, quae esset apponenda, ratione defectus vel panis, vel vini, non posset ullo modo haberi, si id sit ante consecrationem corporis, ulterius procedi non debet: si post consecrationem corporis, aut etiam vini, deprehenditur defectus alterius speciei, alterâ iam consecratâ, tunc si nullo modo haberi possit, procedendum erit, et missa absolvenda; ita tamen ut praetermittantur verba et signa quae pertinent ad speciem deficientem. Quod si exspectando aliquandiu haberi possit, exspectandum erit, ne sacrificium remaneat imperfectum.

V. De defectibus formae.

1.-Defectus ex parte formae possunt contingere, si aliquid desit ex iis quae ad integritatem verborum in ipsa consecratione requiruntur. Verba autem consecrationis quae sunt forma huius Sacramenti, sunt haec: *Hoc est enim corpus meum*; et, *Hic est enim calix sanguinis mei, novi et aeterni Testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, et pro multis effundetur in remissionem peccatorum*. Si quis autem aliquid diminueret vel immutaret de forma consecrationis corporis et sanguinis, et in ipsa verborum immutatione verba idem non significarent, non conficeret Sacramentum. Si verò aliquid adderet quod significationem non mutaret, conficeret quidem, sed gravissimè peccaret.

2.-Si celebrans non recordetur se dixisse ea quae in consecratione communiter dicuntur, non debet propterea turbari. Si tamen certò ei constet se omisisse aliquid eorum quae sunt de necessitate Sacramenti, id est, formam consecrationis, seu partem, resumat ipsam formam, et caetera prosequatur per ordinem. Si verò valde probabiliter dubitat se aliquid essentialia omisisse, iteret formam, saltem sub tacita conditione. Si autem non sunt de necessitate Sacramenti, non resumat, sed procedat alterius.

VI. De defectibus ministri.

Defectus ex parte ministri possunt contingere, quoad

ea quae in ipso requiruntur. Haec autem sunt: imprimis intentio, deinde dispositio animae, dispositio corporalis, dispositio vestimentorum, dispositio in ministerio ipso, quoad ea quae in ipso possunt occurrere.

VII. De defectu intentionis.

1.-Si quis non intendit conficere, sed delusoriè aliquid agere. Item si aliquae hostiae ex oblivione remaneant in altari, vel aliqua pars vini, vel aliqua hostia lateat, cum non intendat consecrare, nisi quas videt. Item si quis habeat coram se undecim hostias, et intendat consecrare solum decem, non determinans quas decem intendit: in his casibus non consecrat, quia requiritur intentio. Secus si putans quidem esse decem, tamen omnes voluit consecrare quas coram se habebat; nam tunc omnes erunt consecratae: atque ideo quilibet sacerdos talem semper intentionem habere deberet, scilicet consecrandi eas omnes quas ante se ad consecrandum positas habet.

2.-Si sacerdos, putans se tenere unam hostiam, post consecrationem invenerit fuisse duas simul iunctas, in sumptione sumat simul utramque. Quòd si deprehendat post sumptionem corporis et sanguinis, aut etiam post abluionem reliquias aliquas relictas consecratas, eas sumat, sive parvae sint, sive magnae, quia ad idem sacrificium expectant.

3.-Si verò relictas sit hostia integra consecrata, eam in tabernaculo cum aliis reponat: si hoc fieri nequit, sequenti sacerdoti ibi celebraturo, in altari supra corporali decenter opertam, sumendam unà cum altera, quam est consecraturus, relinquat: vel si neutrum horum fieri possit, in ipso calice seu patena decenter conservet, quousque vel in tabernaculo reponatur, vel ab altero sumatur: quòd si non habeat quomodo honestè conservetur, potest eam ipsemet sumere.

4.-Si intentio non sit actualis in ipsa consecratione propter evagationem mentis, sed virtualis, cum accedens ad altare intendat facere quod facit Ecclesia, confi-

citur Sacramentum; etsi curare debet sacerdos, ut etiam actualem intentionem adhibeat.

VIII. De defectibus dispositionis animae.

1.-Si quis suspensus, excommunicatus, degradatus, irregularis, vel aliàs canonicè impeditus, celebret, conficit quidem Sacramentum, sed gravissimè peccat, tam propter Communionem, quam indignè sumit, quam propter executionem ordinum, quae sibi erat interdicta.

2.-Si quis habens copiam confessoris celebret in peccato mortali, graviter peccat.

3.-Si quis autem in casu necessitatis, non habens copiam confessoris, in peccato mortali absque contritione celebret, graviter peccat. Secus si conteratur: debet tamen, cum primùm poterit, confiteri.

4.-Si in ipsa celebratione missae sacerdos recorderetur se esse in peccato mortali, conteratur cum proposito confitendi, et satisfaciendi.

5.-Si recorderetur se esse excommunicatum, vel suspensum, aut locum esse interdictum: similiter conteratur cum proposito petendi absolutionem. Ante consecrationem autem in supradictis casibus, si non timetur scandalum, debet missam incoeptam deserere.

IX. De defectibus dispositionis corporis.

1.-Si quis non est ieiunus post mediam noctem, etiam post sumptionem solius aquae vel alterius potus, aut cibi, per modum etiam medicinae, et in quantumcumque parva quantitate, non potest communicare, nec celebrare.

2.-Si autem ante mediam noctem cibum aut potum sumpserit, etiam si postmodum non dormierit, nec sit digestus, non peccat: sed ob perturbationem mentis, ex qua devotio tollitur, consulitur aliquando abstinendum.

3.-Si reliquiae cibi remanentes in ore transglutiantur, non impediunt communionem, cum non transglutiantur per modum cibi, sed per modum salivae. Idem

dicendum, si lavando os deglutiatur stilla aquae praeter intentionem.

4. - Si plures missas in uno die celebret, ut in Nativitate Domini, in unaquaque missa abluat digitos in aliquo vase mundo, et in ultima tantum percipiat purificationem.

5. - Si praecesserit pollutio nocturna, quae causata fuerit ex praecedenti cogitatione, quae sit peccatum mortale, vel e venerit propter nimiam crapulam, abstinendum est à communione et celebratione, nisi aliud confessario videatur. Si dubium est an in praecedenti cogitatione fuerit peccatum mortale, consulitur abstinendum, extra tamen casum necessitatis. Si autem certum est non fuisse in illa cogitatione peccatum mortale, vel nullam fuisse cogitationem, sed evenisse ex naturali causa, aut ex diabolica illusionem, potest communicare et celebrare, nisi ex illa corporis commotione tanta e venerit perturbatio mentis, ut abstinendum videatur.

X. De defectibus in ministerio ipso occurrentibus.

1. - Possunt etiam defectus occurrere in ministerio ipso, si aliquid ex requisitis ad illud desit: ut si celebretur in loco non sacro, vel non deputato ab Episcopo, vel in altari non consecrato, vel tribus mappis non cooperto: si non adsint luminaria cerea: si non sit tempus debitum celebrandi, quod est ab aurora usque ad meridiem, communiter: si celebrans saltem Matutinum cum Laudibus non dixerit: si omittat aliquid ex vestibus sacerdotalibus: si vestes sacerdotales et mappae non sint ab Episcopo vel ab alio hanc habente potestatem benedictae: si non adsit clericus, vel alius deserviens in missa, vel adsit qui deservire non debet, ut mulier: si non adsit calix cum patena conveniens, cuius cuppa debet esse aurea, vel argentea, vel stannea, non aerea, vel vitrea: si corporalia non sint munda, quae debent esse ex lino, nec serio in medio ornata, et ab Episcopo, vel ab alio hanc habente potestatem benedicta, ut etiam superius dictum est: si celebret capite cooperto sine dis-

pensatione: si non adsit Missale, licet memoriter sciret missam quam intendit dicere.

2. - Si sacerdote celebrante, violetur ecclesia ante Canonem, dimittatur missa; si post Canonem, non dimittatur. Si timeatur incursus hostium, vel alluvionis, vel ruina loci ubi celebratur, ante consecrationem dimittatur missa, post consecrationem verò sacerdos accelerare poterit sumpcionem Sacramenti, omissis omnibus aliis.

3. - Si sacerdos ante consecrationem graviter infirmetur, vel in syncopen inciderit, aut moriatur, praetermittitur missa: si post consecrationem corporis tantum, ante consecrationem sanguinis, vel utroque consecrato id accidit, missa per alium sacerdotem expleatur ab eo loco ubi ille desit, et in casu necessitatis etiam per non ieiunum. Si autem non obierit, sed fuerit infirmus, adeo tamen ut possit communicare, et non adsit alia hostia consecrata, sacerdos qui missam supplet, dividat hostiam; et unam partem praebet infirmo, aliam ipse sumat. Si autem semiprolatâ formâ corporis, obiit sacerdos, quia non est facta consecratio, non est necesse ut missa per alium suppleatur. Si verò obierit semiprolatâ formâ sanguinis, tunc alter prosequatur missam, et super eundem calicem repetat integram formam, ab eo loco, *Simili modo postquam coenatum est*; vel posset super alium calicem praeparatum integram formam proferre, et hostiam primi sacerdotis, et sanguinem à se consecratum sumere, ac deinde calicem relictum semiconsecratum.

4. - Si quis extra huiusmodi casus necessitatis, integra Sacramenta non sumpserit, gravissimè peccat.

5. - Si musca, vel aranea, vel aliquid aliud ceciderit in calicem ante consecrationem, proiciat vinum in locum decentem, et aliud ponat in calice, misceat parum aquae, offerat ut supra, et prosequatur missam; si post consecrationem ceciderit musca, aut aliquid huiusmodi, et fiat nausea sacerdoti, extrahat eam, et lavet cum vino, finitâ missâ comburat, et combustio ac lotio huiusmodi in sacrarium proiciatur. Si autem non fieret ei

nausea, nec ullum periculum timeat, sumat cum sanguine.

6. - Si aliquid venenosum ceciderit in calicem, vel quod provocaret vomitum, vinum consecratum reponendum est in alio calice, et aliud vinum cum aqua apponendum denuo consecrandum: et finitâ missâ sanguis repositus, in panno lineo vel stuppa tandiu servetur, donec species vini fuerint desiccatae, et tunc stuppa comburatur, et combustio in sacrarium proiciatur.

7. - Si aliquod venenatum contigerit hostiam consecratam, tunc alteram consecret, et sumat modo quo dictum est, et illa servetur in tabernaculo, loco separato, donec species corrumpantur, et corruptae deinde mittantur in sacrarium.

8. - Si sumendo sanguinem, particula remanserit in calice, digito ad labium calicis eam adducat, et sumat ante purificationem, vel infundat vinum, et sumat.

9. - Si hostia ante consecrationem inveniatur fracta, nisi populo evidenter appareat, talis hostia consecretur: si autem scandalum populo esse possit, alia accipiatur, et offeratur: quòd si illius hostiae iam erat facta oblatio, eam postablutionem sumat. Quòd si ante oblationem hostiae appareat confracta, accipiatur altera integra, si citra scandalum aut longam moram fieri poterit.

10. - Si propter frigus, vel negligentiam, hostia consecrata dilabatur in calicem, propterea nihil est reiterandum, sed sacerdos missam prosequatur, faciendo caeremonias et signa consueta cum residua parte hostiae, quae non est madefacta sanguine, si commodè potest. Si verò tota fuerit madefacta, non extrahat eam, sed omnia dicat, omittendo signa; et sumat pariter corpus et sanguinem, signans se cum calice, et dicens: *Corpus et Sanguis Domini nostri*, etc.

11. - Si in hieme sanguis congeletur in calice, involvatur calix pannis calefactis: si id non proficeret, ponatur in ferventi aqua prope altare dummodo in calicem non intret, donec liquefiat.

12. - Si per negligentiam aliquid de sanguine Christi ceciderit, si quidem super terram, seu super tabulam,

linguâ lambatur, et locus ipse radatur quantum satis est, et abrasio comburatur; cinis verò in sacrarium recondatur. Si verò super lapidem altaris ceciderit, sorbeat sacerdos stillam, et locus benè abluatur, et ablutio in sacrarium proiciatur. Si super linteum altaris, et ad aliud linteum stilla pervenerit; si usque ad tertium, linteamina ter abluantur, ubi stilla ceciderit, calice supposito, et aqua ablutionis in sacrarium proiciatur. Quòd si in ipso solùm corporali, aut si in vestibus ipsis sacerdotalibus ceciderit, debet similiter abluì, et ablutio in sacrarium proici. Si in substrato pedibus panno, vel tapeto, benè abluatur, ut suprâ.

13. - At si contingat totum sanguinem post consecrationem effundi, si quidem aliquid vel parum remansit, illud sumatur, et de effuso reliquo sanguine fiat ut dictum est. Si verò nihil omnino remansit, ponat iterum vinum et aquam, et consecret ab eo loco: *Simili modo postquam coenatum est*, factâ prius tamen calicis oblatione, ut suprâ.

14. - Si sacerdos evomat Eucharistiam, si species integrae appareant, reverenter sumantur, nisi nausea fiat: tunc enim species consecratae cautè separentur, et in aliquo loco sacro reponantur, donec corrumpantur, et postea in sacrarium proiciantur. Quòd si species non appareant, comburatur vomitus, et cineres in sacrarium mittantur.

15. - Si hostia consecrata, vel aliqua eius particula dilabatur in terram, reverenter accipiatur, et locus ubi cecidit mundetur, et aliquantum abradatur, et pulvis seu abrasio huiusmodi in sacrarium immittatur. Si ceciderit extra corporale in mappam, seu alio quovis modo in aliquod linteum, mappa vel linteum huiusmodi diligenter lavetur, et lotio ipsa in sacrarium effundatur.

16. - Possunt etiam defectus in ministerio ipso occurrere, si sacerdos ignoret ritus et caeremonias ipsas in eo servandas; de quibus omnibus in superioribus Rubricis copiosè dictum est.

Inter defectus annumerandus est abusus, qui his no-

vissimis temporibus invaluit, ut constanti Ecclesiae disciplinâ posthabita, nonnullis in ecclesiis, non alia adhibeantur supellectilia, vel ad sacrificandum, vel ad altarium usum, nisi ex simplici gossypio confecta. Ad hanc corruptelam, quam benè multi consuetudinis nomine cohonestare nituntur, redicitus evellendam, sacra Rituum Congregatio, DECRETUM GENERALE die 13 maii 1819 edidit, quod ven. mem. Pius papa VII approbavit, confirmavit, typisque editum publicari praecepit, ac praeterea iussit ut locorum ordinarii eiusdem observantiae sedulò incumbant.

Et haec sunt decreti verba: « Sacra indumenta ac supellectilia conficienda esse ex lino aut cannabe, non autem ex alia quacumque materia, etsi munditiae, candore ac tenacitate, linum aut cannabem aemulante et aequante; nec ab antiquo more, sub quolibet praetextu, colore, ac titulo, esse recedendum. Aliquâ tamen indulgentiâ permittitur ut amictus, albae, tobaleae, mappulae, si quae ex gossypio habentur, adhiberi interea possint usque dum consumentur. Districtè verò iubetur, ut corporalia, pallae, ac purificatoria, post lapsum unius mensis à publicatione huius decreti, linea omnino sint vel ex cannabe; interdicto et vetito aliorum usu quae ex gossypio supererunt. »

PARS QUARTA.

MONITUM PERNECESSARIUM

DE

GRATIARUM ACTIONE POST MISSAM.

Audiamus et sacerdotes et subditi: ante gratiarum actionem resilire, domumque redire, non mediocrem contemptum habet... Vultis dicam cuiusnam opus perficiant illi qui coenâ absolutâ, gratiarum actionis hymnos non offerunt? Durum fortasse videbitur quod sum dicturus, sed necesse est tamen, ut, ob plerorumque negligentiam, dicatur. Quando ultimae coenae communicavit Iudas, nocte illâ postremâ, caeteris omnibus recumbentibus, ipse se proripiens excessit, illum imitantur et isti, qui ante gratiarum actionem discedunt. Haec igitur mente versemus, haec apud nos cogitemus, et huic propositam secleri damnationem reformidemus. Ipse suam tibi carnem largitur, at tu, ne verbis quidem eum remuneraris, neque pro his, quae accepisti, gratias agis. Atqui dum hoc corporeo vesceris cibo post mensam ad orationem te convertis; dum verò spiritualis, et omnem creaturam tum visibilem tum invisibilem superantis, fis particeps, tametsi homo sis et vilis naturae, non expectas ut gratias agas et verbis et factis? Quid est aliud quàm extremo supplicio sese obnoxium reddere? (*Sanct. Ioan. Chrysost. Homil. de Bapt. Christi, in fine.*)